

OMGEVINGSRECHT

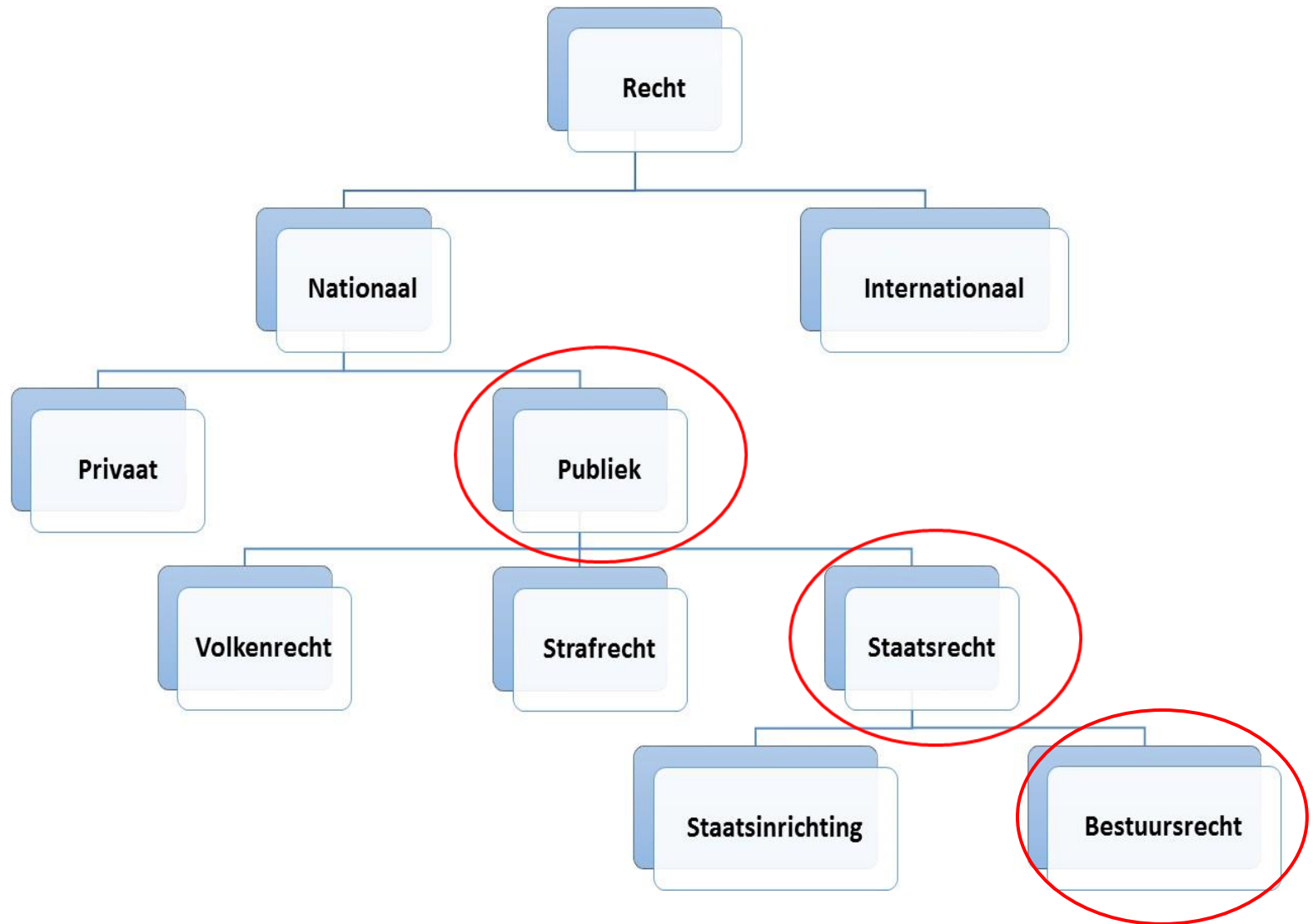
(Staatsinrichting)

Periode 3 2022 MO₄1

Vrijdag 8-4-2022: Bestuursrecht inhoud

6. Bestuursrecht

Bestuursrecht: Leerdoelen

Na bestudering van dit hoofdstuk kun je uitleggen:

1. onderscheid **algemeen** en **bijzonder** bestuursrecht;
2. globale **ontwikkeling** van het bestuursrecht schetsen;
3. het verschil tussen een **besluit** van **algemene strekking** en een **beschikking** ;
4. wat zijn algemene beginselen van **behoorlijk bestuur** ;
5. **rechtsbescherming** tegen overheidsbesluiten.

Inhoud bestuursrecht

Het **bestuursrecht**, ook wel **administratief recht**, regelt de rechtsbetrekkingen tussen:

1. burger(s) en de overheid (diverse bestuursorganen)
2. verschillende overheden onderling

Het gaat om **besluiten** die worden genomen door een **bestuursorgaan** (gemeente, provincie of rijk).

1. Bijvoorbeeld het toekennen van een uitkering, het afwijzen van een exploitatievergunning of handhavend optreden bij een overtreding.
2. Is een burger het niet eens met een beslissing van een bestuursorgaan, kan deze **bezwaar** maken bij het betreffende bestuursorgaan.
3. Wordt dat bezwaar afgewezen, kan de burger **beroep instellen bij de bestuursrechter**.

Wat is bestuursrecht

Onderverdeling bestuursrecht in:

1. algemeen bestuursrecht

- Het algemeen bestuursrecht handelt over **algemene bestuursvraagstukken**, bijvoorbeeld de regels die gelden om bezwaar te maken.
- Het algemeen bestuursrecht kun je grotendeels vinden in de **Algemene wet bestuursrecht (Awb)**

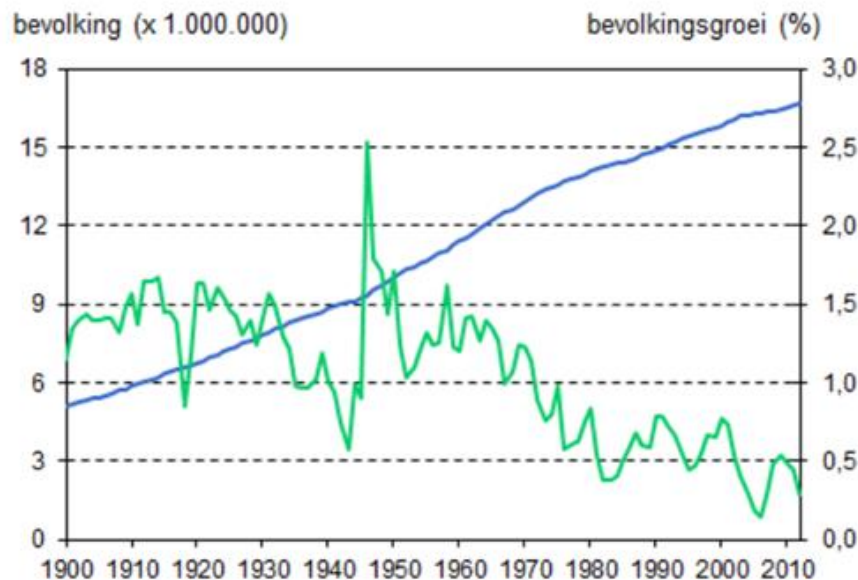
2. bijzonder bestuursrecht

- Rechten, plichten en bevoegdheden van het bestuur op specifieke **deelterreinen**.
- Bijvoorbeeld op gebied van **milieu**, onderwijs, **ruimtelijke ordening**, sociale zekerheid of belastingrecht
- Naast **formeel ook materiele wetgeving** (verordeningen, bestemmingsplannen, activiteitenbesluit milieu)

Ontwikkeling bestuursrecht

In de twintigste eeuw heeft het bestuursrecht zich sterk ontwikkeld. De belangrijkste oorzaken zijn:

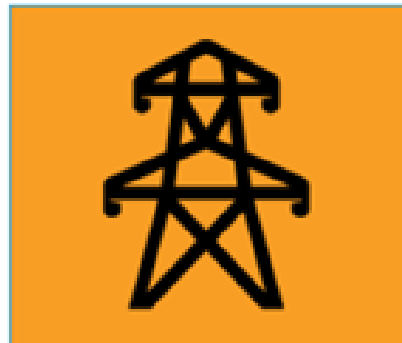
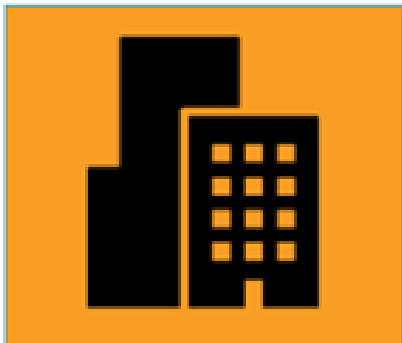
1. Bevolkingsgroei
2. Technische vooruitgang
3. Rampen en crisissituaties
4. Verzorgingsstaatgedachte

Ontwikkeling bestuursrecht

1. Bevolkingsgroei

- Circa 5 miljoen rond 1900 tot bijna 17,6 miljoen in 2021
- **Belangentegenstellingen** doordat al deze mensen op een klein grondgebied wonen, werken en recreëren.
- De overheid moet hun belangen afwegen.
- Dit gebeurt in het **bijzonder bestuursrecht** bijvoorbeeld op het gebied van de ruimtelijke ordening en het milieu
- En bijbehorende wetgeving, zoals Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet milieubeheer.

Ontwikkeling bestuursrecht

2. Technische vooruitgang/Industriële revolutie

- Veel mensen naar de stad vanwege de werkgelegenheid.
- Echter: woon- en werkomstandigheden waren slecht
- Nieuwe wetten waren nodig (**bijzonder bestuursrecht**):
  1. Eerste **Woningwet** uit 1901 met regels waaraan woningen moesten voldoen (riolering, daglicht, vocht)
  2. Wetgeving voor verbetering veiligheid in fabrieken.
    - De eerste: het **Kinderwetje** van Van Houten uit **1874**.
    - Andere voorbeelden zijn de **Veiligheidswet** (1895) en de Arbeidsomstandighedenwet (ARBO) uit 1999.

Ontwikkeling bestuursrecht

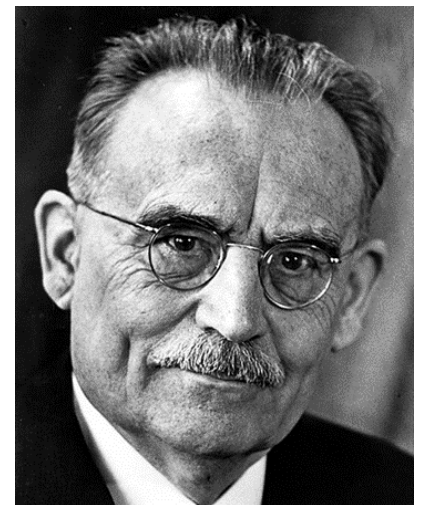
3. Rampen en crisissituaties:

Eerste en Tweede Wereldoorlog, economische crisis in de dertiger jaren en watersnoodramp Zeeland in 1953.

- **Woningwet** (1901) en **Huurwet** (1950) tegen de schaarste aan woningen
- **Distributiewet** (1939) en **Hamsterwet** (1962) om voedselgebrek tegen te gaan.

4. Verzorgingsstaatgedachte:

- Wetten sociale zekerheid
  - 1930: Ziektewet
  - 1941: Kinderbijslagwet
  - 1957: **Algemene Ouderdomswet (AOW)**
    - Door Willem Drees (**PvdA**)

Algemene wet bestuursrecht = Awb

- **Algemene wet bestuursrecht** (gedeeltelijk) in werking op 1 januari **1994**
- Pas na de **grondwetsherziening** in **1983** is aan artikel 107 van de Grondwet een tweede lid toegevoegd.
- Hierin staat: "De wet stelt algemene regels van bestuursrecht vast".
- Om aan deze opdracht te voldoen is in **1983** een Commissie wetgeving algemene regels van bestuursrecht ingesteld.
- Dit heeft geleid tot de **Algemene wet bestuursrecht**

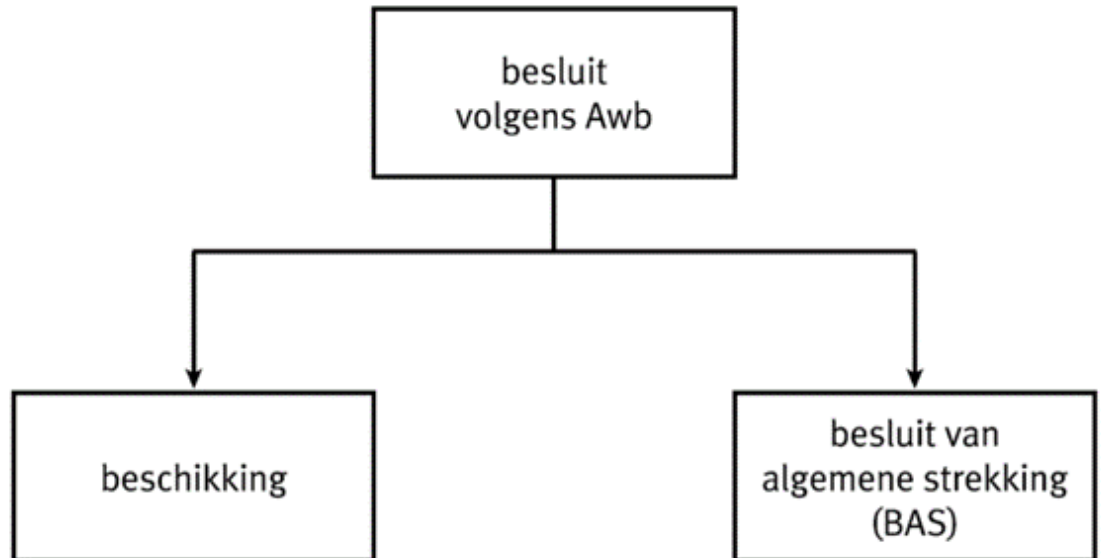

Hoofdstukken Awb

- **Hoofdstuk 1:** **inleidende bepalingen**. Definities voor bestuursorgaan, besluit, beschikking, administratief rechter, bezwaar en beroep.
- **Hoofdstuk 2:** **omgang tussen burgers en bestuursorganen**. Gebod van onpartijdigheid en geheimhoudingsverplichting.
- **Hoofdstuk 3:** **behoorlijkheidnormen**. Algemene beginselen van behoorlijk bestuur voor omgang met burgers en uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden en rechten door overheden.
- **Hoofdstuk 5:** **handhaving**. Toezicht, bestuursdwang en dwangsommen.
- **Hoofdstuk 6:** **bezwaar en beroep**. Rechtsbescherming van burgers.
- **Hoofdstuk 8:** **beroep** bij de rechtbank.

Besluit Awb

1. **Schriftelijke beslissing** van een bestuursorgaan, zijnde een publiekrechtelijke rechtshandeling (art. 1 Awb)
2. Algemeen geldig (anders **beschikking** = individueel)
3. Deze **vier elementen** bepalend voor **officieel besluit**:
  1. afkomstig van een **bestuursorgaan**
  2. **rechtshandeling**
  3. **publiekrechtelijk**
  4. **schriftelijk**

Besluit door bestuursorgaan

Bestuursorganen genoemd in de Algemene wet bestuursrecht.

1. Op **rijksniveau**: Parlement, Regering, Premier
2. Op **provinciaal niveau**: Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koningin.
3. Op **gemeentelijk niveau**: de gemeenteraad, het college van Burgemeester en Wethouders en de burgemeester.

	Algemeen bestuur (Volksvertegenwoordiging)	Dagelijks bestuur	Voorzitter
Land (Rijk)	Tweede Kamer	regering	minister-president
Provincies	Provinciale Staten	Gedeputeerde Staten	Commissaris van de Koning
Gemeenten	gemeenteraad	college van burgemeester en wethouders	burgemeester
Waterschappen	hoofdingelanden	college van dijkgraaf en heemraden	dijkgraaf

Besluit: **rechtshandeling**-handeling

= Handeling gericht op externe rechtsgevolgen.

- Een voorbeeld is de vaststelling of wijziging van een **gemeentelijk bestemmingsplan**.
  - Een bestemmingsplan verandert immers de **juridische status** van het gebied waarop het plan van toepassing is.
  - Als het bestemmingsplan van een landelijk gebied gewijzigd wordt van 'natuur en recreatie' naar 'wonen', dan mag daar gebouwd worden terwijl dat eerst niet mocht.
- Tegenover het begrip rechtshandeling staat het begrip **feitelijke handeling** of gewoon: **handeling**.
  - Voorbeelden zijn het kappen van bomen, het bestraten van een trottoir, het aanleggen van rioleringsbuizen.
  - Hier verandert de juridische status van een gebied niet

Publiekrechtelijk-schriftelijk besluit

Publiekrechtelijk:

- Bestuursorgaan ontleent de bevoegdheid voor de handeling aan een **wet in formele (officieel) of materiële (uitwerking) zin**.
- Tegenover een publiekrechtelijke rechtshandeling staat een **privaatrechtelijke** rechtshandeling (**civiel/burgerlijk recht**).
- Bestuursorgaan hanteert bevoegdheid die op grond van het **burgerlijk recht** ook door niet-bestuursorganen kan worden gebruikt (de overheid treedt op in een 'privaatrechtelijk jasje').

Schriftelijk besluit:

- Alleen als een beslissing **schriftelijk vastgelegd wordt**, is er sprake van een besluit op grond van artikel 1 van de Awb
- **Schriftelijke beslissing (officieel besluit)** heeft altijd een **algemene strekking** en geldt dus voor iedereen.
- Wet milieubeheer, Algemene Bijstandswet, Woningwet, AOW

Beschikking Awb, art. 1

1. Besluit is persoonlijk en geldt voor één bepaald geval

Voorbeelden:

1. het verlenen van een vergunning op grond van de **Wet milieubeheer** tot het oprichten van een slagerij
  2. een besluit tot het verlenen van een uitkering op grond van de **Algemene Bijstandswet**
  3. het verlenen van een vergunning op grond van de **Woningwet**
2. Indien een schriftelijke aanvraag (individueel) afgewezen is door een bestuursorgaan
    1. **Aanvraag** met het verzoek om een besluit te nemen.
    2. Bijvoorbeeld om een uitkering te verstrekken, een omgevingsvergunning toe te kennen of geweigerde bouwvergunning te herroepen.

Rechtsbescherming burger

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur:

1. In omgang met burger en bij de uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden en rechten neemt overheid bepaalde 'behoorlijkheidnormen' in acht.
2. Deze normen zijn in de rechtspraak ontwikkeld aan de hand van ongeschreven recht.

Doel: het bieden van **rechtsbescherming aan burger** door:

- Evenredigheidsbeginsel (alles gelijk behandelen), zorgvuldigheidsbeginsel (alles afwegen), motiveringsbeginsel (op basis waarvan beslissing), misbruik van bevoegdheid (verbod dansen in Katwijk op basis van Drank- en horecawet), vertrouwensbeginsel, gelijkheidsbeginsel (iedereen is gelijk) en rechtszekerheidsbeginsel (vertrouwen in rechtssysteem)

Rechtsbescherming burger

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Formele beginselen

In de Awb

- Zorgvuldigheidsbeginsel
- Motiveringsbeginsel
- Fair-play beginsel

Niet in de Awb

- Legaliteitsbeginsel
- Rechtszekerheidsbeginsel

Materiële beginselen

In de Awb

- Misbruik van bevoegdheid
- Evenredigheidsbeginsel

Niet in de Awb

- Gelijkheidsbeginsel
- Vertrouwensbeginsel

Rechtsbescherming burger

- Burgers moeten in hun rechten tegen de overheid worden beschermd.
- Als iemand het niet eens is met een beslissing van een bestuursorgaan is protest mogelijk.
- Alle belanghebbenden, bijvoorbeeld omwonenden van een fabriek, kunnen protesteren.

Dat kan ook officieel: in juridische termen: **het maken van bezwaar (gemeente) en het instellen van beroep (rechtbank).**

Rechtsbescherming burger

Het maken van **formeel bezwaar** in de zin van de **Algemene wet bestuursrecht** betekent het gebruik maken van de bevoegdheid "**voorziening tegen een besluit**" te vragen bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen.

Bijvoorbeeld:

1. Je tekent **bezwaar** aan bij de gemeente tegen de verbouwing van je burens en de muur die op jullie grens komt te staan. Daar zijn van tevoren geen afspraken over gemaakt.
2. Indien de gemeente je bezwaar afwijst, kun je in **beroep** gaan bij de bestuursrechter.

Administratief beroep

Gerechtelijke procedure op grond van het bestuursrecht =
Instellen van **administratief beroep** bij de bestuursrechter
(enkelvoudige of meervoudige kamer)

1. Er staan twee partijen tegenover elkaar.
2. Meestal een **burger** en een **overheidsorgaan**, bijvoorbeeld het college van een gemeente
3. De burger heet in de bestuursrechtelijke procedure **verzoeker** en het overheidsorgaan **verweerder(s)**.
4. **Verzoeker** (burger) dient een **beroepschrift** in waarover de rechter zich buigt.
5. Zaken in kader van **Wet Milieubeheer** (hfdst. 20) altijd bij afdeling bestuursrecht van **Raad van State**

Bestuurs- en omgevingsrecht

Hét rechtsgebied voor het regelen van zaken ten aanzien van onze **leefomgeving**

- Zodra een project impact heeft op de omgeving, dit kan ten aanzien van mens of flora en fauna zijn, dan is er toestemming (vergunning) nodig van het bevoegd gezag
- Toezichthouders, BOA's en de politie controleren (toezicht en handhaving) of gewerkt wordt conform vergunning

Bestuurs- en omgevingsrecht

	Voorbeeld	Relatie Bestuursrecht met omgevingsrecht
1	 A photograph showing two men in a warehouse or industrial setting. They are standing next to several large red and blue metal drums, some of which are stacked. There are also smaller white and yellow containers. The men appear to be inspecting or discussing the materials.	Deze ondernemer moet zich bij het opslaan van gevaarlijke stoffen aan de milieuvergunning houden
2	 A photograph showing a man in a dark jacket and a woman in a brown coat standing next to a silver car. The car has a yellow license plate that reads '70-RGT-6'. They are in an outdoor setting with a green fence and some equipment in the background.	Deze visser moet de juiste vis-vergunning hebben.

Bestuurs- en omgevingsrecht

3

De toezichthouder controleert een tractor welke grond aan het verplaatsen is, of deze voldoet aan de vergunning.

De toezichthouder bekijkt of deze boer zich houdt aan zijn stookvergunning

Hoe verder?

Vragen? Alles duidelijk?

Maandag:

- Is van 9:30 tot 10:30 scheikunde
- Vanaf 10:45 ga ik de stof herhalen
- Als we klaar zijn mogen jullie vertellen waar je stage gaat lopen